

בסלון ובאוקראינה /// אז והיום. כאן ושם.

השנה קיבלנו תזכורת כואבת, הרסנית ומטרידה במיוחד עד כמה קלה היא היד על ההדק ועד כמה חלקלק הוא המדרון שמוביל מסכסוך בין עמים ומדינות למלחמה עקובה מדם ולמסעות הרג חסרי רחמים. המלחמה הנוראית בין רוסיה לאוקראינה מביאה אותנו לדון שוב בתופעות שכבר חשבנו שעברו מן העולם (או לפחות הפכו לשוליות): לאומנות קיצונית, תוקפנות מדינתית, בריונות כוחנית ובחירה בכוח הזרוע במקום בהידברות ויישוב סכסוכים.

הפלישות, ההפצצות ומעשי ההרג והביזה שהתרחשו על אדמת אירופה בחורף 2022 הזכירו לרבים מאיתנו תמונות מ-1939 ומכל תקופת מלחמת העולם השנייה. שאלות מהותיות על מגבלת הכוח, הזכות של מדינה לתקוף מדינה אחרת ומקומן ותפקידן של ממשלות מסביב לעולם ושל אנשים פרטיים שמסרבים לעמוד מנגד - צפו במלוא הדרן והזכירו לכולנו עד כמה ההיסטוריה היא מעגלית ועד כמה מהותי להפיק לקחים מהשואה.

במערך זה נבקש לדון במלחמה באוקראינה בהקשר של השואה ולהצביע על קווי הדמיון והשוני בין אז ועכשיו.

שש שאלות שאנחנו ממליצים להציף בסלון:

- ▶ מותר להשוות? האם אפשר למצוא קווים מקבילים בין המלחמה בין רוסיה לאוקראינה לבין שואת יהודי אירופה? האם מעשי הטבח והאכזריות המובהקים מאז דומים במשהו לאלו היום?
- ▶ האם יש מגבלות כוח שמקובלות על כולנו? האם מותר לעיתים לגלות תוקפנות? האם יש מקרים שבהם למדינה מותר לפלוש למדינה אחרת? מתי הגיוני שסכסוך לאומי יגלוש לאלימות?
- ▶ האם למעשים של האוקראינים והרוסים במלחמת העולם השנייה יכולה או צריכה להיות השפעה על הדרך שבה אנחנו שופטים את המעשים שלהם היום?
- ▶ מה התפקיד שלנו? כמדינה שחרטה על דגלה "לא עוד", כחברה שמבקשת ללמוד לקחים מהשואה? כאנשים שמבקשים לחזק את הטוב ולהחליש את הרע?
- ▶ האם תמיד יש חובה להזדהות ולהגן על החלש? האם יש לנו מנדט להתערב? האם יש לנו כלים לדעת מי צודק? האם יש לנו זכות או חובה לסכן את עצמנו כדי להגן על המותקף ולהפריד בין הניצים?
- ▶ מה הקשר? האם ניתן לזהות קווי דמיון וסממנים דומים בין ביטוי אלימות, שנאה וכוחניות גם כאן?